

TRYG I DANMARK SMBA Andelsselskab eller erhvervsdrivende fond?

Det gensidige forsikringsselskab Tryg blev i 1991 omdannet til et andelsselskab efter at have placeret forsikringsdriften i aktieselskaber. Siden har bestyrelsen med en række vedtægtsændringer tømt forsikringstagernes (andelshavernes) ejerskab til forsikringsvirksomheden for ethvert indhold. Nu kræver forsikringstagere organiseret i foreningen Trygsagen et opgør om det gamle gensidige forsikringsselskab Tryg i Danmark – TrygVestas hovedaktionær. Sagen har tidligere, i oktober 2005 og i januar 2008, været behandlet i Magasinet PENGE (DR).

Omdannelsen (demutualiseringen) i 1991

I 1991 besluttede generalforsamlingen i det gensidige forsikringsselskab Tryg Forsikring G/S at placere forsikringsforretningen i to helejede datteraktieselskaber,

- Tryg Forsikring Skade A/S og
- Tryg Forsikring Liv A/S.

De gamle gensidige forsikringsselskaber fortsatte som ejerselskaber,

- Tryg S A.m.b.a. og
- Tryg L A.m.b.a.

men nu som *andelsselskaber* med forsikringstagerne som *andelshavere*. De to andelsselskaber blev i 1995 fusioneret under navnet Tryg smba

Tryg lagde afgørende vægt på, at ejerskabet blev bevaret på forsikringstagernes hænder; forsikringstagerne ejede som hidtil forsikringsvirksomheden – nu blot indirekte. Egenkapitalen blev stående i forsikringsselskaberne, og transaktionen påførte således ikke forsikringsselskaberne (yderligere) kapitalomkostninger. Selskaberne kunne fortsætte med at levere forsikringer til kostpris.

I 1988, henholdsvis 1989, var der skabt et lovgrundlag, hvorefter sparekasserne og kreditforeningerne kunne placere virksomheden i aktieselskabsform. Et tilsvarende selskabsretligt grundlag fandtes ikke – og findes ikke – for gensidige forsikringsselskaber.

Omdannelsen af det gensidige forsikringsselskab Tryg skete – med velvillig hjælp fra Finanstilsynet – inden for den eksisterende lovgivning. Dog blev der i 1991 gennemført en lov om gensidige forsikringsselskabers skattefrie omdannelse til aktieselskaber.

Medens forsikringselskaber i øvrigt er underlagt sædvanligt tilsyn, er det gamle gensidige forsikringselskab (andelsselskabet) *ikke* underlagt Finanstilsynets tilsyn. Tryg i Danmark smba befinder sig i enhver henseende uden for myndighedernes kontrol.

Men Finanstilsynet fik til opgave at godkende vedtægtsændringer vedrørende:

- Selskabets formål
- Selskabets opløsningsbestemmelser og
- Fordelingen af selskabets formue (ved opløsning).

Finanstilsynet fik således til opgave at beskytte forsikringstageres interesser ikke blot som forsikringstagere i forsikringselskabet men også som ejere (andelshavere) i moderselskabet. Det skulle vise sig at være uforenelige opgaver.

Forsikringstagerne sat uden for indflydelse

Medens det gamle gensidige forsikringselskab i 1991 blev bragt uden for myndighedernes kontrol, blev det efterfølgende også bragt uden for ejernes (forsikringstageres) kontrol.

Medens forsikringstagerne hidtil havde kunnet give møde – og ytre sig – på den årlige generalforsamling, så bortfaldt denne mulighed i 1991. Generalforsamlingen udgik af vedtægterne!

Øverste myndighed blev et repræsentantskab med 70 medlemmer, der antoges at være valgt af forsikringstagerne. Et prohibitivt valgregulativ fik imidlertid til følge, at repræsentanterne som hovedregel ikke blev *valgt af forsikringstagerne* – men *udpeget af bestyrelsen*.

Repræsentantskabet havde, og har, til opgave

- at godkende vedtægtsændringer og
- at vælge bestyrelsen.

Formentlig i lyset af den særegne valgprocedure (repræsentanterne er reelt uden mandat fra forsikringstagerne) udviklede der sig en praksis, hvorefter repræsentantskabet i det væsentlige blot konfirmerede bestyrelsens beslutninger. Reelt supplerer bestyrelsen sig selv, således som det også er tilfældet for fonde.

Tryg skifter ham – fra andelsselskab til fond

Omkring årtusindskiftet gik bestyrelsen for andelsselskabet – som i mellemtiden var kommet til at hedde Tryg-Baltica smba – svanger med planer om at overdrage selskabets aktiver og passiver til en erhvervsdrivende fond. Bestyrelsen, der havde til hensigt at forære forsikringstageres midler til en fond, fandt end ikke anledning til at orientere forsikringstagerne om sine overvejelser.

Fra 1991 og frem til 2006 – da foreningen Trygsagen begyndte at røre på sig – var der i realiteten ikke nogen kommunikation fra forsikringskoncernen til forsikringstagerne i deres egenskab af andelshavere (ejere) i moderselskabet.

Planerne om at overdrage forsikringstagernes formue til en fond strandede i repræsentantskabet, der med en fondsdannelse ville have overflødiggjort sig selv.

Men bestyrelsen lod sig ikke slå ud af kurs.

I 2001 medvirkede repræsentantskabet i andelsselskabet til en radikal ændring af selskabets vedtægter. Selskabet, der kom til at hedde Tryg i Danmark smba, fik nu karakter af en fond. Repræsentantskabet tillagde reelt Tryg i Danmark samme formål og samme muligheder som en erhvervsdrivende fond. Men uden at bringe selskabet ind under fondslovens regulering – og uden at afskaffe repræsentantskabet.

Selskabet, der heller ikke er under kontrol af sine ejere, blev placeret i en juridisk gråzone.

Forsikringstagerne blev ikke taget med på råd. De blev slet ikke orienteret. Forsikringstagerne måtte forlade sig på, at myndighederne beskyttede deres interesser som andelshavere. Det skete ikke.

Tryg – på ny herre i eget hus

Omdannelsen af det gensidige forsikringsselskab i 1991 skulle gøre det muligt for selskabet at tiltrække kapital ved at udvide aktiekapitalen. Denne mulighed er der aldrig gjort brug af. Derimod har andelsselskabet fra tid til anden delt ejerskabet til forsikringskoncernen med andre. Dels ved salg af aktier i forsikringsselskabet dels ved fusionslignende konstruktioner.

Men i 2002 blev Tryg i Danmark smba på ny ene-ejer af forsikringskoncernen, der nu havde fået navnet TrygVesta A/S. Vi var kommet tilbage til udgangspunktet. Dog ikke helt. Med en række stærkt kontroversielle dispositioner havde bestyrelsen sat livsforsikringsvirksomheden over styr. I bytte havde man fået det norske skadesforsikringsselskab Vesta AS.

I 2005 var forsikringskoncernen gældfri. Det gamle gensidige selskab var igen blevet herre i eget hus. Forsikringstagerne ejede igen deres eget selskab.

TrygVesta går på børsen – men efter hvad?

Men forsikringstagerne var ikke længe i paradiset.

I oktober 2005 solgte Tryg i Danmarks bestyrelse 40 pct. af aktiekapitalen i TrygVesta. Det skete uden at spørge, og uden at orientere, forsikringstagerne – forsikringskoncernens ejere. Forsikringstagerne måtte læse om dispositionen i aviserne.

Tryg i Danmark, der ikke havde noget at bruge salgssummen til, beholdt provenuet. Efterfølgende har man inden for en formålsparagraf, der siden 1991 er ændret til ukendelighed, anvendt et milliardbeløb til erhvervelse af en nordisk fitness kæde.

Myndighederne havde i 1991 påtaget sig at tage vare på ikke blot forsikringstagernes, men også andelshavernes, interesser. Men myndighederne, der havde godkendt en stribe ændringer af Tryg i Danmarks formålsparagraf, havde ladet døren stå på vidgab for selskabets bestyrelse.

Fra kundeeje til aktionæreje

De intetanende forsikringstagere kom i 2005 fra asken i ilden. Medens de før havde været forsikringstagere i et kundeejet selskab – i deres eget selskab, var de nu blevet kunder i et aktionærejet, profitmaksimerende selskab.

Forsikringskoncernen TrygVesta ejes i dag af

- Eksterne investorer (40 pct.) og
- Tryg i Danmark (60 pct.).

Uagtet Tryg i Danmark er et andelsselskab ejet af forsikringstagerne, optræder Tryg i Danmark i enhver henseende som en erhvervsdrivende fond. Men selskabet, der kalder sig for en selvejende institution, er ikke under tilsyn af fondsmyndighederne.

Og om TrygVesta er ejet af eksterne investorer eller af en erhvervsdrivende fond, kan for forsikringstagerne være hip som hap.

Profitmaksimering i højsædet

Det store kundeejede forsikringsselskab Tryg, der er førerhund blandt forsikringsselskaberne, har gjort fælles sag med de kommercielle forsikringsaktieselskaber. Resultatet har været voldsomt stigende forsikringspræmier.

Bestyrelsen pålagde i 2005 TrygVesta et meget aggressivt overskudsmål, som skulle indfri de nye aktionærers forventninger. Men allerede i 2002 var forsikringsvirksomheden begyndt at forberede sig på tilværelsen som et aktionærejet selskab. Siden 2001 er skadesudgifterne vokset med 14 pct. I samme periode er præmierne vokset med 32 pct. Medens det i 2001 kostede 129 kroner at få dækket en skade på 100 kroner, så kostede det i 2007 149 kroner af få dækket en skade på 100 kroner.

Forsikringstagerne – selskabets egentlige ejere – udbyttes

Siden 1991 er det lykkedes bestyrelsen for andelsselskabet Tryg i Danmark

- at sætte forsikringstagerne uden for enhver indflydelse,
- at tømme forsikringstagernes ejerskab for et ethvert indhold,
- at omdanne andelsselskabet til en erhvervsdrivende fond – de facto, men ikke de jure.
- at omdanne TrygVesta fra en kundeejet til en aktionærejet forsikringskoncern.

Aktionærerne har aldrig bidraget med kapital til forsikringsselskabet; egenkapitalen er i sin helhed tilvejebragt af forsikringstagerne. Alligevel tilfalder hele overskuddet aktionærerne.

Forsikringstagerne, der for mindre end 3 år siden ejede hele koncernen kvit og frit – og som fortsat ejer 60 pct. af TrygVesta – sidder tilbage med en lang næse. Som forsikringstagere skaber de hele overskuddet; som ejere (andelshavere) får de ikke andel i overskuddet.

For 2007 udbetaler TrygVesta til sine aktionærer 2,6 mia. kr. svarende til 113 pct. af årets resultat. Det kostede forsikringstagerne et tillæg i præmien på ikke mindre end 26 pct.

Omkalfatringen af TrygVesta i 2005 fra kundefejte til aktionærreje er den helt centrale forklaring på voldsomt stigende præmier i det danske forsikringsmarked – et forhold, som Konkurrencestyrelsen resigneret blot kan tage til efterretning.

Tryg har haft for vide rammer

Vi finder det problematisk,

- at myndighederne i 1991 tillod det gensidige forsikringselskab Tryg at placere forsikringsvirksomheden i aktieselskaber. Der skete i 1991 en *demutualisering* af Tryg, uden at forsikringstagerne blev gjort til aktionærer – som det skete i Topsikring G/S 6 år forinden;
- at Finanstilsynet, der har til opgave at tage vare på forsikringstagernes interesser, i 1991 blev pålagt, eller påtog sig, den helt uforenelige – og for Tilsynet helt fremmede – opgave også at tage vare på andelshavernes (ejernes) interesser.

Vi står uforstående over for,

- at myndighederne har forholdt sig passive, medens bestyrelsen for Tryg i Danmark med en fondslignende konstruktion har foretaget en reel konfiskation af forsikringstagernes midler;
- at myndighederne har accepteret, at Tryg i Danmark på skift kalder sig en selvejende institution og TrygFonden, uagtet selskabet ikke er registreret hos fondsmyndighederne.

15 års fortrængning

Over 15 år – fra 1991 til 2006 – fortrængtes hos forsikringstagerne enhver oplevelse af deres medejerskab til forsikringsvirksomheden.

- Generalforsamlingen blev afskaffet i 1991
- Repræsentantskabet udpeges reelt af bestyrelsen
- Repræsentantskabet afholder lukkede møder
 - Der er ikke adgang for offentligheden
 - Der refereres ikke fra møderne
 - Repræsentanterne er pålagt ubetinget tavshedspligt

Også bestyrelsen for Tryg i Danmark har ganske fortrængt de faktiske ejerforhold i koncernen.

Den 24. januar 2008 udtalte bestyrelsesformanden for Tryg i Danmark (og TrygVesta) om forsikringstagerne ejerskab

- *De ejer ikke noget som helst, og det har de aldrig gjort*
- *Man kan gå tilbage i historien og se i vedtægterne, at de aldrig har ejet noget.*

Bestyrelsesformanden er her på kollisionskurs med sine forgængere i embedet, der gentagne gange har forsikret repræsentantskabets medlemmer om, at kapitalen i Tryg i Danmark ikke er herreløs men tilhører forsikringstagerne.

Mere bekymrende er det, at bestyrelsesformandens udtalelser og hele ageren i sagen efterlader indtrykket af et stærkt mangelfuldt kendskab til helt centrale andelsretlige principper.

Retssag mod Tryg i Danmark

Formanden for foreningen Trygsagen fik i fjor bevilget fri proces til en sag mod Tryg i Danmark. Vi har søgt om, at bevillingen udvides til også at omfatte medlemmerne af foreningen Trygsagen, således at vi efter de regler, der trådte i kraft ved årsskiftet, kan anlægge et gruppesøgsmål mod Tryg i Danmark.

Det er vort håb, at rigtigt mange forsikringstagerere i TrygVesta – og i Nordea Liv & Pension, der har en historisk bestemt medejendomsret til TrygVesta – med et medlemskab af foreningen Trygsagen vil bakke op om et gruppesøgsmål.

Der er mange penge på spil. Forsikringstagerne har i Tryg i Danmark bundet en formue på 28 mia. kr. Til ingen verdens nytte. Med 1 million medlemmer af Tryg i Danmark er det i gennemsnit 28.000 kr. pr. forsikringstager. For mange forsikringstagerere endog meget, meget mere.

Men det er ikke pengene, der driver os; vi er ikke lykkejægere. Det er princippet. Det bør ikke være muligt for en entreprenant bestyrelse at gøre sig til herrer over forsikringstageres eget selskab. Bestyrelsen har gjort os til trælle i vort eget hus!

København, den 22. maj 2008

Jørn Astrup Hansen

Formand for TRYGSAGEN